

'Dit is een intelligent,
opwindend literair beest.'

-The Telegraph

DEBORAH LEVY

**TERUG
NAAR HUIS**



ROMAN | SIGNA TUUR

Over het boek

De beroemde Britse dichter Joe Jacobs brengt de zomer samen met zijn vrouw Isabel, die oorlogsverslaggeefster is, en hun dochter Nina door in een vakantievilla in Frankrijk. Een bevriend stel, Laura en Mitchell, voegt zich bij hen. Er is een zwembad in de tuin, een hippieachtige klusjesman loopt continu rond en op het balkon van een aangrenzende woning slaat de buurvrouw een en ander argwanend gade. Aan onderlinge spanningen ontbreekt het allerminst.

Katalysator in het geheel vormt Kitty, een jonge vrouw die naakt in het zwembad wordt aangetroffen. Dood, lijkt het. Een boekingsfoutje, blijkt het. Ze laten haar blijven.

De prachtige Franse zomer komt in schrill contrast te staan met wat de villabewoners doormaken.

De pers over het boek

‘Kort maar magistraal.’ – *The Times Literary Supplement*

‘In deze roman is thuis ongrijpbaar, veiligheid onwaarschijnlijk, en de lezer slaat het boek zowel tevreden als verontrust dicht.’ – *The Guardian*

‘Levy neemt ons met fijngevoeligheid en zonder oordeel mee in deze onderbewuste wereld. Haar stijl is teder, vaak geestig en altijd scherpzinnig. Haar proza is compact en origineel. Deze verbazingwekkende roman verkent de thema’s verlies en verlangen op een beklijvende manier.’ – *The Independent*

‘Levy’s personages zijn voortdurend bezig de meest prangende zaken te verdringen, te vergeten en te verzwijgen.’

– *De Groene Amsterdammer*

Over de auteur

Deborah Levy (Zuid-Afrika, 1959) woont in Londen. Ze is begonnen met het schrijven van verhalen, maar daarna maakte ze voornamelijk scenario’s en toneelstukken, die onder andere door de Royal Shakespeare Company opgevoerd werden. *Terug naar huis* is in de Angelsaksische wereld een groot succes en was een van de finalisten voor de Man Booker Prize 2012, naast *Het boek Henry* van Hilary Mantel, de uiteindelijke winnaar van de prijs.

Wilt u op de hoogte worden gehouden van de romans en literaire thrillers van uitgeverij Signatuur? Meldt u zich dan aan voor de literaire nieuwsbrief via onze website www.uitgeverijsignatuur.nl.

Deborah Levy

Terug naar huis

Vertaald door Anne Jongeling



SIGNATUUR

2013

© Deborah Levy 2011
Oorspronkelijk verschenen bij And Other Stories Publishing
Oorspronkelijke titel: Swimming Home
Vertaald uit het Engels door Anne Jongeling
© 2013 Uitgeverij Signatuur, Utrecht en Anne Jongeling
Alle rechten voorbehouden.

Omslagontwerp: Wil Immink Design, naar een ontwerp van
Dan Mogford
Omslagbeeld: Aagamia/ Getty Images
Typografie: Pre Press Media Groep, Zeist

ISBN gebonden editie 978 90 5672 477 1
ISBN e-book 978 90 449 6982 1
NUR 302

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Voor zover het maken van reprografische verveelvoudigingen uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16 h Auteurswet 1912 dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan Stichting Reprorecht (Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.reprorecht.nl). Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16 Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten Organisatie, Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.cedar.nl/pro).

Voor Sadie en Leila, zo dierbaar, altijd

In ieder gezin vertellen mannen, vrouwen en kinderen 's morgens wat ze hebben gedroomd *als ze niets beters te doen hebben*. We zijn allen aan de genade van de droom overgeleverd en het aan onszelf verplicht de kracht van de droom ook in wakende staat te ondergaan.

– *La Révolution surréaliste*, No. 1, december 1924

De Franse Rivière

Juli 1994

Een bergweg. Middernacht.

Op het moment dat Kitty Finch haar handen van het stuur haalde en zei dat ze van hem hield, wist hij niet of hij dat als een dreigement of een mededeling moest opvatten. Haar zijden jurk gleed van haar schouder toen ze zich over het stuur boog. Er rende een konijntje over de weg en de auto maakte een slingerbeweging. Hij hoorde zichzelf zeggen: ‘Waarom ga je niet met een rugzak naar de Pakistaanse papavervelden, zoals je van plan was?’

‘Ja,’ zei ze.

Hij rook benzine. Haar handen fladderden over het stuur als de zeemeeuwen die ze twee uur geleden vanuit hun kamer in Hotel Negresco hadden geteld.

Ze vroeg hem het raampje open te doen omdat ze wilde luisteren naar de insecten in het bos, die over en weer riepen. Hij draaide het raampje omlaag en vroeg haar, heel rustig, of ze haar ogen op de weg wilde houden.

‘Ja,’ herhaalde ze, deze keer met haar blik op de weg gericht. En toen vertelde ze hoe ‘mild’ de nachten aan de Franse Rivière altijd waren. De dagen waren hard en roken naar geld.

Hij stak zijn hoofd uit het raam en voelde de koude berglucht in zijn lippen bijten. Waar nu een weg liep, was ooit een bos dat werd bewoond door oermensen. Mensen die wisten dat het verleden in de rotsen en in de bomen huisde en die wisten dat hun verlangens hen tot dwaze, idiote en verwarde daden dreven.

Intiem zijn met Kitty Finch had plezier, pijn, schok en experiment betekend, maar het was bovenal een vergissing gebleken. Hij vroeg haar opnieuw om hem alsjeblieft, alsjeblieft, alsjeblieft veilig naar huis te rijden, naar zijn vrouw en zijn dochter.

‘Ja,’ zei ze. ‘Het leven is alleen de moeite waard omdat we hopen dat het beter wordt en we allemaal veilig thuiskomen.’

Zaterdag

Wildlife

Het zwembad dat bij de vakantievilla hoorde, leek meer op een poel dan op die azuurblauwe zwemparadijzen uit toeristische brochures. Een rechthoekige poel, uit de rotsen gehakt door een familie van Italiaanse steenhouwers uit Antibes. Het lichaam dreef in het diepe gedeelte, waar een rij naaldbomen een verkoelende schaduw wierp.

‘Is dat een beer?’ Joe Jacobs maakte een gebaar in de richting van het water. De zon brandde op zijn rug, dwars door het zijden overhemd dat hij door zijn Hindoestaanse kleermaker uit een baal pure zijde had laten maken. Het was juli en in deze hittegolf smolt zelfs het asfalt op de weg nog.

Zijn veertienjarige dochter Nina stond in haar bikini met kersjesprint op de rand van het zwembad. Angstig volgde ze de bewegingen van haar moeder. Isabel Jacobs trok de rits van haar spijkerbroek open alsof ze gewoon een duik wilde nemen. Tegelijkertijd zag ze Mitchell en Laura, vrienden van haar ouders met wie ze samen deze vakantievilla hadden gehuurd, hun beker thee neerzetten en naar de stenen trap in het ondiepe gedeelte van het zwembad lopen. De slanke Laura, bijna een reuzin met haar een meter negentig, trapte haar sandalen uit en

waadde tot aan haar knieën in het water. De golfslag liet het vaalgele luchtbed tegen de bemoste kant botsen en verspreidde de bijen, die in verscheidene zieltogende stadia in het water dreven.

‘Weet je al wat het is, Isabel?’

Nina zag vanaf de kant dat het een naakte vrouw was, die onder water zwom. De vrouw dreef op haar buik met haar armen wijd uitgestrekt als een zeester, haar lange haar als slierten zeewier om haar lichaam.

‘Volgens Jozef is het een beer,’ zei Isabel op de afstandelijke toon van een oorlogsverslaggever.

‘Als het een beer is moet ik hem neerschieten.’ Mitchell had onlangs twee antieke Perzische pistolen aangeschaft op de vlooiemarkt in Nice en hij dacht de hele tijd aan schieten.

Gisteren hadden ze het over een bijna honderd kilo wegende beer gehad; in de krant stond dat het bakbeest uit de heuvels rondom Los Angeles kwam en in het zwembad van een bekende acteur was geplonsd. Volgens de natuurbescherming in Los Angeles kwam het door de bronsttijd. De acteur had de instanties gebeld. De beer was neergeschoten met een verdovingspijlje en vervolgens in de nabijgelegen heuvels losgelaten. Joe Jacobs had zich hardop afgevraagd hoe het zou zijn om half verdoofd naar huis te moeten strompelen. Was de beer wel thuisgekomen? Was hij niet te duizelig en de kluts kwijt? Hadden die barbituraten in dat pijltje, die ze ook wel ‘de chemische fuik’ noemden, de beer hallucinaties bezorgd, waren zijn poten gaan trillen? Had het verdovingsmiddel de beer geholpen met stress om te gaan, had het zijn geagiteerde geest tot rust gebracht waardoor hij sinds-

dien bedelde om de middelen die met dat pijltje waren geïnjecteerd? Joe hield pas op met zijn litanie toen Mitchell op zijn voet ging staan. Wat Mitchell betrof was elk middel geoorloofd om die ellendige poëet, die bij zijn fans bekendstond als JHJ (voor ieder ander behalve zijn vrouw heette hij Joe), zijn waffel te laten houden.

Nina zag haar moeder in het troebelgroene water duiken en naar de vrouw toe zwemmen. Waarschijnlijk was ze het gewend om reddingspogingen te ondernemen als ze drenkelingen in rivieren zag drijven. Ze had gehoord dat de kijkcijfers omhoogschoten zodra haar moeder op tv kwam. Soms verdween ze naar Noord-Ierland of Libanon of Koeweit, en als ze terugkwam keek ze alsof ze een halfje melk op de hoek had gehaald. Isabel Jacobs had haar hand al uitgestoken naar de enkel van de onbekende in het zwembad, toen het wateroppervlak met hevig gespartel openbarstte. Nina sprong in haar vaders armen maar gilde pas toen hij haar roodverbrande schouder vastgreep. In haar paniek had Nina het hoofd dat naar boven kwam, met die mond wijd open en snakkend naar zuurstof, voor een brullende beer aangezien. Heel even maar.

De jonge vrouw met het kletsnatte haar tot op haar middel klom op de kant en rende van de ene stoel naar de andere. Ze was misschien begin twintig, het was moeilijk te zeggen omdat ze zo gejaagd naar haar jurk zocht die ergens op de tegels moest zijn gegleden. Niemand schoot haar te hulp want iedereen staarde naar haar naakte lichaam. Het was zo smoorheet dat Nina duizelig werd. Wolken van bitterzoete lavendelgeur omhulden en verstikten haar. Het gehijg van de vrouw

vermengde zich met het gegons van de bijen boven de bloembedden. Misschien had ze wel een zonnesteek opgelopen, ze ging zo nog flauwvallen. Als door een waas zag ze dat de jonge vrouw opmerkelijk ronde, volle borsten had voor iemand die zo tener gebouwd was. Haar lange dijbenen staken even soepel in haar heupgewrichten als de ledematen van de poppen die Nina als klein meisje alle kanten op boog. Het enige wat echt leek aan deze jonge vrouw was het goudglanzende driehoekje schaamhaar dat glinsterde in de zon. Nina sloeg haar armen over elkaar en kromde haar rug alsof ze zich onzichtbaar wilde maken.

‘Je jurk ligt daar.’ Joe Jacobs wees op het propje blauwe kreukelkatoen onder een van de ligstoelen. Ze stonden nu al zo lang naar haar te staren dat het gênant werd. De jonge vrouw pakte de jurk op en liet hem over haar lichaam glijden.

‘Dank je. Trouwens, ik heet Kitty Finch.’

Wat ze eigenlijk zei was: ‘Ik heet K-k-k’ – ze stotterde en het duurde een eeuwigheid voor ze Kitty Finch volledig had uitgesproken. Iedereen voelde zich opgelaten.

Nina zag dat haar moeder nog in het zwembad was. Ze liep de stenen treden op bij het ondiepe gedeelte, haar natte badpak bedekt met groene naalden.

‘Ik ben Isabel, aangenaam. Mijn man dacht dat je een beer was.’

Joe Jacobs probeerde zijn lachen in te houden. ‘Welnee.’

Kitty Finch’ ogen waren grijs, grijs als de getinte ramen van Mitchells geleasede Mercedes die hij op het kiezelpad voor de villa had neergezet.

‘Jullie vinden het toch niet erg dat ik het zwembad

gebruik? Ik ben net aangekomen en het was zo heet. Kennelijk heeft iemand een fout gemaakt met de reserveringsdata.'

'Hoezo?' Laura keek naar de jonge vrouw alsof die haar net een parkeerboete had gegeven.

'Ik dacht dat ik hier vanaf zaterdag twee weken kon blijven. Maar de conciërge ...'

'Welke conciërge? Bedoel je Jurgen? Die blowende niksnut?' Voor Mitchell was het noemen van die naam al voldoende om hem een zweetaanval van ergernis te bezorgen.

'Ja, die. Jurgen zei dat ik de data door elkaar had gehaald en nu krijg ik mijn borg niet terug.'

Jurgen was een Duitse hippie die nooit ergens duidelijk over was. Hij noemde zichzelf een 'natuurmens' en zat constant met zijn neus in *Siddharta* van Herman Hesse.

Mitchell zwaaide met zijn vinger. 'Er zijn wel ergere dingen dan je borg kwijtraken. We hadden je bijna de heuvels ingedreven met een verdovingspijlje in je bil.'

Kitty Finch tilde een voet op en trok voorzichtig een doorntje uit haar hiel. Haar grijze ogen zochten die van Nina, die zich nog steeds achter haar vader verborgen hield. En toen glimlachte ze.

'Wat een leuke bikini.' Haar voortanden stonden een beetje scheef en nu haar haar opdroogde kwamen er koperkleurige krullen tevoorschijn. 'Hoe heet jij?'

'Nina.'

'Vind jij ook dat ik op een beer lijk, Nina?' Ze kromde haar vingers en klauwde door de lucht naar de wolkenloze blauwe hemel. Ze had groengelakte nagels.

Nina schudde haar hoofd, verslikte zich en begon te hoesten. Iedereen ging zitten. Mitchell nam de lelijke

blauwe stoel omdat hij als dikste in het gezelschap de grootste stoel wilde, Laura nestelde zich op de roze rotan stoel en Isabel en Joe op de twee witte ligstoelen. Nina propte zich bij haar vader op het hoekje en friemelde aan de zilveren teenringen die ze die ochtend van Jurgen had gekregen. Iedereen had een zitplek in de schaduw, behalve Kitty Finch, die wat ongemakkelijk op de gloeiend hete tegels hurkte.

‘Wacht, ik zal een stoel voor je halen.’ Isabel wrong haar zwarte haar uit. Waterdruppels glansden op haar schouders en gleden als slangen over haar armen.

Kitty schudde haar hoofd. Ze bloosde. ‘Ach, welnee. L-l-laat maar. Ik wacht even op Jurgen, straks geeft hij me de naam van een hotel en dan ga ik daarheen.’

‘Maar je moet ondertussen wel ergens zitten.’

Laura keek peinzend naar Isabel die met veel moeite een zware houten stoel, die onder het stof en spinrag zat, over de tegels naar hen toe sleepte. Er stond van alles in de weg. Een rood mandje. Een gebroken plantpot. Twee parasols die in een cementen voet waren geperst. Niemand stak een hand uit omdat niemand wist wat ze van plan was. Ze bleek het houten gevaarte tussen de stoelen van haarzelf en Joe te willen schuiven. Intussen had ze kans gezien haar vochtige haar met een lelievormige speld op te steken.

Kitty keek nerveus van Isabel naar Joe en weer terug, alsof ze niet kon inschatten of ze een stoel kreeg aangeboden of dat ze gedwongen werd te gaan zitten. Ze veegde het spinrag opzij met de zoom van haar jurk; ze bleef een eeuwigheid vegen voor ze eindelijk ging zitten. Laura hield haar handen in haar schoot gevouwen alsof ze een sollicitant te woord stond.

‘Ben je hier al eerder geweest?’

‘Ja, ik kom hier al jaren.’

‘Heb je werk?’ Mitchell spuwde een olijfpit uit in een kommetje.

‘Als je het zo wilt noemen. Ik ben botanicus.’

Joe had zich gesneden bij het scheren. Hij ging met zijn vinger over het wondje en glimlachte naar haar. ‘Met jouw beroep kom je vast de gekste namen tegen, of niet?’

Hij deed opvallend aardig tegen haar, alsof hij aanvoelde dat ze gepikeerd was door de achterdochtige toon die Laura en Mitchell tegen haar aansloegen.

‘O ja. Joe houdt van ei-gen-aar-di-ge woorden omdat hij gedichten schrijft.’ Mitchell sprak het woord uit als een verdwaasde aristocraat.

Joe leunde achterover. ‘Let maar niet op hem, Kitty.’ Zo te horen had Mitchell een gevoelige snaar bij hem geraakt. ‘Iedereen is “ei-gen-aar-dig” in Mitchells optiek. Gek genoeg geeft het hem een gevoel van superioriteit.’

Mitchell stopte achterelkaar vijf olijven in zijn mond en spuwde de pitten als mitrailleurvuur in Joe’s richting. Kleine kogeltjes uit een van zijn kleine gewertjes.

‘Kun je ons in de tussentijd’ – Joe leunde nu naar voren – ‘vertellen wat je weet van zaadlobben?’

‘Ah.’ Kitty knipoogde naar Nina toen ze ‘ah’ zei. ‘Zaadlobben zijn de eerste blaadjes van een zaailing.’ Ze zei het zonder te stotteren.

‘Correct. En nu mijn favoriete term: hoe zou je een blad willen omschrijven?’

‘Kitty,’ zei Laura ferm, ‘er zijn een heleboel hotels, dus je kunt maar beter een kamer gaan zoeken.’

Toen Jurgen ten langen leste door de poort kwam geslenterd, zijn zilvergrijze dreadlocks samengebonden in een staartje, zei hij dat alle hotels in het dorp tot donderdag waren volgeboekt.

‘Dan moet je maar zolang hier blijven.’ Isabel klonk verstrooid, alsof ze hem niet geloofde. ‘Er is een gastenverblijf aan de achterkant van het huis.’

Kitty fronste en liet zich tegen de rugleuning van haar stoel zinken.

‘O, nou, bedankt. Ik hoop dat niemand bezwaar heeft? Anders moeten jullie het echt zeggen, hoor.’

Nina had het idee dat ze juist wilde dat iemand bezwaar maakte. Kitty Finch bloosde en kneep even haar tenen bij elkaar. Nina voelde haar hart als een razende tekeergaan. Het was bij het hysterische af, zoals het in haar ribbenkast hamerde. Ze wierp een steelse blik op Laura, die warempel in haar handen zat te wringen. Laura stond op het punt tegen te sputteren. Zij en Mitchell hadden hun winkel in Euston gedurende het zomerseizoen gesloten. De winkelramen waren dat jaar al drie keer ingegooid en Laura was ervan overtuigd dat dieven en junks tijdens hun vakantie opnieuw zouden toeslaan. Ze waren naar de Côte d’Azur gegaan om te ontsnappen aan het zinloze ritueel van gebroken ruiten herstellen. Laura zocht naar de juiste woorden. Deze jonge vrouw was als een raam waar iemand doorheen zou klimmen. Een raam dat volgens haar al een beetje stuk was. Ze kon zich vergissen, maar ze meende dat Joe Jacobs al met één voet op het gat was gestapt, met medewerking van zijn eigen vrouw. Ze schraapte haar keel om haar bezwaar naar voren te brengen, maar wat

ze op het hart had was zo onuitsprekelijk dat de hippieconciërge haar te snel af was.

‘Zal ik je koffers naar je kamer brengen, Kitty Ket?’

Jurgen wees met een nicotinegele vinger naar de villa en iedereen keek mee. Rechts van de openslaande tuindeuren stonden twee blauwe reistassen.

‘Ja, dank je, Jurgen.’ Kitty maakte een handgebaar alsof hij haar persoonlijke kruier was.

Hij bukte zich om de tassen op te tillen.

‘Wat is dat voor onkruid?’ Hij hield een warrig kluitje planten omhoog dat uit een van de tassen stak.

‘O, dat vond ik op het kerkhof naast het café van Claude.’

Jurgen leek onder de indruk.

‘Je moet het een naam geven. De Kitty Ket-plant. Het is een historische vondst. Plantenzoekers geven vaak hun eigen naam aan gewassen die ze hebben gevonden.’

‘Hm.’ Ze staaarde langs hem heen in de donkere ogen van Joe Jacobs, alsof ze wilde zeggen: ‘Jurgens speciale naam voor mij is Kitty Ket.’

Isabel liep naar het zwembad en dook het water in. Met gestrekte armen bleef ze vlak onder het oppervlak drijven. Er lag een horloge op de bodem. Ze zwom ernaartoe en pakte het van de groene tegels op. Toen ze weer boven water kwam, zag ze hun bejaarde Engelse buurvrouw vanaf haar balkon zwaaien. Ze zwaaide terug, maar realiseerde zich toen dat Madeleine Sheridans begroeting voor Mitchell was bedoeld, die haar naam had geroepen.

De interpretatie van een glimlach

‘Made-leeine!’

Degene die haar toeriep was de logge man die van wapens hield. Door de artritis kon Madeleine Sheridan maar met moeite haar arm opheffen en met twee vingers zijn groet beantwoorden. Haar lichaam was verworden tot een amalgaam van aftakelende ledematen. Tijdens haar studie medicijnen had ze geleerd dat een mensenhand zevenentwintig botjes telde, waaronder acht in de pols en vijf in de handpalm. Vingers hadden een schatkamer aan zenuwuiteinden, maar alleen al het opsteken van twee vingers was voor haar een hele krachttoer geworden.

Vanuit haar rieten stoel zag ze Jurgen de blauwe tassen van Kitty Finch naar binnen dragen. Over zes dagen was ze jarig en ze had hem er graag aan herinnerd, maar ze schaamde zich om ten overstaan van de Engelse toeristen zo duidelijk te laten merken dat ze behoefte had aan zijn gezelschap. Of was ze al overleden en had ze het drama van de aankomst van dat jonge meisje vanaf gene zijde gadeslagen? Vier maanden geleden, in maart, had Kitty Finch alleen in de vakantievilla gezeten (kennelijk om bergplanten te bestuderen) en Madeleine Sheridan de tip gegeven dat haar tomatenplanten een sterkere stengel zouden krijgen als de wind er beter bij kon. Ze had aangeboden wat bladeren weg te halen. Maar tijdens dat klusje had Kitty aan één stuk door gemurmeld, pahpahpah, kakhakah, medeklinkers die hard van haar lippen schoten. Madeleine Sheridan vond dat mensen pas na flinke ontberin-

gen hun verstand mochten verliezen en ze had haar op kille toon geboden daarmee op te houden, en wel onmiddellijk. Meteen. Vandaag was het zaterdag en het geluid was naar Frankrijk teruggekomen om haar zenuwen op de proef te stellen. Het had zelfs een kamer in de villa aangeboden gekregen.

‘Made-leeine, heb je zin om te komen eten? Er staat vanavond rundvlees op het menu.’

Ze kon nog net het kapje van Mitchells kalende schedel zien. Ze kneep haar ogen dicht tegen de zon. Madeleine Sheridan was dol op rundvlees en ze voelde zich ’s avonds vaak eenzaam. Niettemin vroeg ze zich af of ze de moed had de uitnodiging af te slaan. Ze dacht van wel. Als stelletjes aan daklozen of alleenstaanden onderdak boden of ze te eten uitnodigden, was dat nooit omdat ze het oprecht meenden. Ze speelden met hun gasten. Voerden een toneelstukje op. En als ze er genoeg van hadden, boorden ze een heel arsenaal van hints aan om hun ontredderde invité op te laten hoepelen. Stelletjes wilden elkaar aan stukken scheuren onder het mom het beste met elkaar voor te hebben. Dat was hun levenstaak, een gast was hooguit een tijdelijke bliksemafleider.

‘Made-leeine!’

Mitchell leek nog meer gespannen dan normaal. Gisteren beweerde hij Keith Richards te hebben gezien, die een colaatje dronk in Villefranche-sur-Mer, en hij had hem dolgraag om zijn handtekening willen vragen. Uiteindelijk had hij het niet gedaan omdat ‘ik die ellendige poëet bij me had die dreigde hem een kopstoot te geven omdat ik iets normaals deed’ zoals Mitchell het uitlegde.

Het gemopper van Mitchell, met zijn mollige garnaal-

roze armen, dat Joe Jacobs niet het soort dichter was dat als een spierloos weekdier naar de maneschijn zat te gluren, werkte op haar lachspieren. Hij kon waarschijnlijk een buffetkast heffen met zijn tanden. Vooral als er een mooie meid in zat. Toen de Engelse vakantiegangers twee weken geleden arriveerden, had Joe Jacobs (zijn auteursnaam was JHJ, ze had nog nooit van hem gehoord) bij haar aangeklopt voor een kopje zout. Het was de heetste dag van het jaar, maar hij was piekfijn in het pak gestoken. Zij vroeg waarom, en hij legde uit dat het de verjaardag van zijn zusje was en dat hij zich op die dag bij wijze van eerbetoon altijd zo netjes kleepte.

Ze reageerde verbijsterd, omdat ze heel erg met haar eigen verjaardag bezig was. Hij was eerder gekleed voor een begrafenis, maar hij was zo charmant en attent dat ze hem een kopje eigengemaakte, Andalusische amandelsoep aanbood. Toen hij mompelend instemde, ‘wat aardig van u’, schepte ze een van haar favoriete aardewerken soepkommen vol en liet hem plaatsnemen op een stoel op haar balkon. Op dat moment sloeg het noodlot toe. Hij proefde van de soep, voelde dat er iets tussen zijn tanden bleef haken en ontdekte dat het haren waren. Een klein dotje zilvergrijs haar dat in de soepkom terecht was gekomen. Hij ging door het lint, ook al zei ze wel tien keer sorry en dat ze geen idee had hoe dat had kunnen gebeuren. Maar zijn handen beefden van ontsteltenis – ze begreep er niets van – en hij schoof de soepkom zo hard over tafel dat hij een flinke scheut op zijn bespottelijke krijtstreppak morste, met die wufte knalroze voering. Ze had van een dichter wel een andere reactie verwacht. Een versregel als: ‘Uw soep is als het drinken van een wolk’.

‘Made-leeine!’

Mitchell kon haar naam niet eens goed uitspreken. Vast omdat hij zelf zo’n belachelijke naam had. Hij was ongetwijfeld in paniek dat hij met Kitty Finch onder één dak moest leven, en ze kon hem geen ongelijk geven. Ze kneep haar ogen samen en keek vergenoegd naar haar ruwe voeten. Heerlijk om geen sokken of schoenen aan te hoeven. Het was alweer vijftien jaar geleden dat ze haar rottige geboorteland en moedertaal was ontvlucht, en het lopen op blote voeten beschouwde ze nog altijd als de grootste zegen van haar migratie. Ze hoefde Mitchells rundvlees niet, hoe mals het ook zou zijn. Ze zou wel gek zijn om een hele avond met Kitty Finch door te brengen, die nog altijd deed alsof ze haar niet had gezien. Madeleine zag dat ze samen met Nina heel ijverig dennentakken uit het zwembad viste. Geen sprake van dat Madeleine Sheridan, die over zes dagen tachtig werd, de rol van waardige oude dame ging spelen aan de dinertafel in de vakantievilla. De tafel die Jurgen op de vlooiemarkt had gekocht en daarna door hem was gepolijst en in de boenwas gezet. In zijn onderbroek nog wel, omdat het zo heet was. Ze had telkens haar ogen moeten afwenden van zijn bezwete lichaam en wat ze zedig als ‘onderkleding’ omschreef.

Hoog in de lucht cirkelde een adelaar. Hij had een muis gezien die door het ongemaaid gras in de boomgaard trippelde.

Ze riep naar Mitchell dat ze verhinderd was. Hij scheen haar niet te horen. Hij keek Joe Jacobs na die in de villa verdween om een hoed te halen. Kennelijk nam Kitty Finch de Engelse dichter mee voor een wandeling

en zou ze hem een paar bloemen laten zien. Madeleine Sheridan wist het niet zeker, maar ze meende dat het dwaze meisje, met haar aureool van rood haar dat glansde in de zon, naar haar lachte.

Om in het jargon van Isabel Jacobs te blijven, want Madeleine wist dat ze oorlogscorrespondente was, zou je kunnen stellen dat Kitty Finch haar met vijandige intenties toelachte.

De botanische les

Overall hingen borden dat de boomgaard op privéterein was, maar Kitty hield vol dat ze de eigenaar kende en dat die echt geen honden op hen af zou sturen. De afgelopen twintig minuten had ze de ene na de andere boom aangewezen die het volgens haar ‘niet al te best deed’.

‘Zie je alleen maar zieke bomen of hoe zit het?’ Joe Jacobs schermde zijn ogen af tegen de zon. Zijn handen zaten onder de muggenbeten. Hij keek in haar heldere grijze ogen.

‘Eh, ja.’

Hij wist zeker dat hij verderop in het gras gegrom hoorde en vond dat het verdacht veel op hondengegrom leek.

‘Maak je geen zorgen. De eigenaar heeft een olijboomgaard in Grasse met zo’n tweeduizend bomen. Hij heeft wat anders aan zijn hoofd dan zijn honden op ons af te sturen.’

‘Hm, dat zijn wel veel bomen, ja,’ mompelde Joe half overtuigd.

Zijn zwarte haar, waar de eerste grijze krullen in waren gekomen, hing warrig over zijn oren en zijn rafelige strohoed glipte steeds van zijn hoofd. Kitty had hem al een paar keer van de grond geraapt.

‘Nou, tweeduizend bomen is op zich niet zo heel veel.’

Ze bukte zich voor de wilde bloemen die tussen de kniehoge bleke grassen bloeiden.

‘Kijk eens, de *Bellis perennis*.’ Ze plukte een paar witte blaadjes af van bloemen die op madeliefjes leken

en stopte ze in haar mond. ‘Planten behoren altijd tot bepaalde families.’ Ze begroef haar gezicht in het vers geplukte tuiltje en somde de Latijnse namen op. Het ontroerde hem, de tederheid waarmee ze de bloemen vasthield en het gemak waarmee ze hun sterke en kwetsbare eigenschappen wist op te noemen. Het was net alsof ze het over een echte familie had, met wie ze heel hecht was. En toen vertelde ze dat ze het liefst naar Pakistan zou willen reizen om met eigen ogen de papaverfelden te aanschouwen.

‘Ik heb er zelfs een gedicht over geschreven,’ bekende ze na enige aarzeling.

Joe bleef stilstaan. Dus dat was de reden van haar aanwezigheid.

Als jonge vrouwen hem benaderden met de vraag of hij hun werk wilde lezen – en Joe wist zeker dat dit meisje in die categorie viel – begonnen ze eerst over die ene onvoorstelbare ervaring waar ze een gedicht over hadden geschreven. Ze liepen een poosje zwijgend naast elkaar door het hoge gras dat knakte onder hun voeten. Hij verwachtte dat ze het woord zou nemen, dat ze haar vraag zou voorleggen, hem zou vertellen hoe enorm ze door zijn poëzie was gegrepen, hoe ze hem had weten op te sporen, gevolgd door de vraag of hij haar alsjeblijft – Vond hij het niet erg? Had hij tijd – het plezier wilde doen haar gedichtje te lezen dat door hem geïnspireerd was.

‘Oké. Dus je hebt mijn boeken gelezen en besloten me naar Frankrijk te achtervolgen,’ zei hij kortaf.

Een dieprode blos kroop vanuit haar hals omhoog en verspreidde zich over haar gezicht.

‘Ja. Rita Dwighter, de eigenares van de villa, is be-

vriend met mijn moeder. Rita heeft me verteld dat jullie het huis voor de hele zomer hadden gehuurd. In het laagseizoen mag ik er altijd gratis zitten. Maar ik kon niet blijven omdat jullie het hadden g-g-g-gesnaaid.'

'Het is geen laagseizoen, Kitty. De maand juli is hoogseizoen. Hm?'

Haar accent was afkomstig van het noordelijke deel van Londen. Haar voortanden stonden een beetje scheef. Als ze niet stotterde en bloosde, had ze voor een wassen beeld uit een donker Venetiaans atelier kunnen doorgaan. Voor een botanicus bracht ze blijkbaar weinig tijd in de buitenlucht door. Degene die haar had vervaardigd wist van wanten. Ze kon zwemmen en huilen en blozen en gebruikte woorden als 'snaaien'.

'Kom, we zoeken een plekje in de schaduw.'

Hij wees naar een hoge boom met kleine rotsen eromheen. Een plompe bruine duif zat heel grappig op een doorgebogen twijgje dat elk moment onder zijn gewicht kon bezwijken.

'Goed. Trouwens, dat is een h-h-h-hazelnootboom.'

Hij was er al naartoe gelopen voor ze was uitgesproken en liet zich op de grond zakken, met zijn rug tegen de stam. Toen ze aarzelend bleef staan, klopte hij uitnodigend naast zich op de grond en veegde wat kleine takjes en bladeren opzij. Ze ging zitten, met haar verschoten blauwe jurk over haar knieën getrokken. Haar hart, dat klopte onder de dunne stof, kon hij niet horen, maar wel voelen.

'Ik denk altijd dat ik de poëzie kan horen als ik schrijf.'

In de verte klingelde een bel. Het klonk alsof er ergens in de boomgaard een geit aan het grazen was, sjokkend door het hoge gras.

‘Je zit te trillen.’ Hij rook de chloor in haar haren.

‘Dat kan. Ik slik geen pillen meer en dan worden mijn handen altijd een beetje beverig.’

Kitty schoof een stukje naar hem toe. Hij wist niet zo goed wat hij daarvan moest denken, totdat hij de rij met rode mieren naast haar kuiten zag.

‘Waarom slik je die?’

‘Ik heb besloten er een poosje mee te stoppen. Het is ... best wel prettig om je ook weer eens ellendig te voelen. Als ik die dingen slik, voel ik helemaal niets meer.’

Ze tikte een paar mieren weg die over haar enkels kropen.

‘Daar heb ik ook over geschreven. Dat gedicht heet “Rozen plukken op seroxat”.’

Joe trok een lapje groene zijde uit zijn zak en snoot zijn neus. ‘Wat is dat, seroxat?’

‘Dat weet je best.’

Hij hield zijn neus verstoppt in de groene zijde.

‘Vertel het toch maar,’ mompelde hij gesmoord.

‘Seroxat is een heel sterk antidepressivum. Ik gebruik het al jaren.’

Kitty keek naar het punt waar het zwerk tegen het gebergte botste. Hij stak zijn hand uit, nam haar koude bevende hand in de zijne en hield die stevig vast. Ze was terecht gepikeerd vanwege zijn vraag. Dat hij haar hand vasthield, was een zwijgzame erkenning dat ze hem doorhad; had hij zijn lezers niet uitgebreid verteld over de medicijnen die hij in zijn tienerjaren gebruikte? Op zijn vijftiende had hij met een mes zijn pols ge-

schampt. Niets ernstigs, het was eigenlijk een soort experiment geweest. Het lemmet had koud en scherp aanvoeld. Zijn pols zacht en warm. Die twee hadden elkaar nooit mogen raken, maar het was alsof hij bij het poken een paar kreeg toebedeeld en had gebluft. Zijn arts, een Hongaar op leeftijd met toefjes haar uit zijn oren, kon zich niet vinden in die ludieke uitleg van zijn huis-tuin-en-keukenongelukje en was vragen gaan stellen. De Hongaarse dokter wilde zijn hele doopceel lichten. Namen, rugnummers, data. Hoe heette zijn moeder, zijn vader, zijn zus? Welke talen spraken ze en hoe oud was hij toen hij hen voor het laatst had gezien? Joe Jacobs antwoordde door flauw te vallen in de consultatieruimte en sindsdien was zijn tienertijd ondergedompeld in een seizoenloze roes van farmaceutische nevelen. Of, zoals hij had geopperd in zijn bekendste gedicht, inmiddels vertaald in drieëntwintig talen: een slechte fee heeft het met me op een akkoordje gegooid, ‘geef me je verleden in ruil voor iets om het te laten verdwijnen.’

Hij wierp haar een zijdelingse blik toe. Haar blos was weg en haar wangen waren nat.

‘Waarom huil je?’

‘O, zomaar.’ Ze klonk effen.

‘Ik ben blij dat ik me de kosten van een hotel kan besparen. Ik had nooit verwacht dat je vrouw me onderdak zou aanbieden.’

Drie zwarte vliegen streken neer op zijn voorhoofd, maar hij liet haar hand niet los om ze te verjagen. Hij gaf haar het lapje zijde dat hij als zakdoek gebruikte.

‘Hier, veeg je schoon.’

‘Ik hoef je zakdoek niet.’ Ze mikte het lapje terug in

zijn schoot. ‘En ik heb een hekel aan mensen die zeggen “veeg je schoon”. Alsof ik een vuile vloer ben!’

Dat klonk ook als een vers uit zijn eigen gedicht, maar hij wist het niet zeker. Niet woordelijk, maar het kwam in de buurt. Hij zag een schram op haar enkel, vermoedelijk op de plek waar zijn vrouw haar in het zwembad had willen vastpakken.

De geit kwam dichterbij. Bij elke stap klingelde de bel om zijn nek. Als de geit stilstond, hield het geklingel op. Hij werd er ongedurig van. Hij plukte een groen sprinkhaantje van zijn schouder en zette het op haar geopende handpalm.

‘Je vroeg of ik iets van je wilde lezen, toch?’

‘Ja. Eén gedichtje maar.’ Alweer die effen toon. Ze gaf de sprinkhaan zijn vrijheid terug en keek hem na toen hij over de grashalmen weg hupte. ‘Eigenlijk is het een dialoog, met jou.’

Joe raapte een twijgje op dat uit de boom was gevallen. De bruine duif boven zijn hoofd vertrouwde blijkbaar nog steeds op zijn goede gesternte. De vogel kon een veel steviger tak nemen, maar bleef stug op deze zitten. Hij zei dat hij haar gedicht diezelfde avond zou lezen en verwachtte een bedankje.

Hij wachtte. Op haar bedankje. Voor zijn kostbare tijd. Voor zijn aandacht. Voor zijn genereuze gebaar. Dat hij haar tegen Mitchell in bescherming had genomen. Voor zijn gezelschap en zijn woorden, de poëzie waardoor ze hem min of meer was gaan stalken op zijn vakantie. Maar haar bedankje bleef uit.

‘Trouwens’ – hij staaarde naar de vermorzelde mieren op haar bleke schenen – ‘dat je medicijnen neemt en zo ... blijft tussen ons.’

Ze schokschouderde. ‘Jurgen weet het al, dokter Sheridan ook, en iedereen in het dorp. Bovendien ben ik ervanaf.’

‘Ik wist niet dat Madeleine Sheridan arts was.’

‘Ja.’ Ze kneep haar tenen tegen elkaar. ‘Ze heeft vrienden die in een kliniek in Grasse werken, dus je kunt maar beter doen alsof je supernormaal en zielsgelukkig bent.’

Hij schoot in de lach en om hem nog harder te laten lachen, zodat het net was alsof hij echt gelukkig was en ze supernormaal was, verzekerde ze hem dat Jurgen niets, HELEMAAL NIETS, geheimhield. ‘Hij is een klets-kous en klets-kousen zweren dat ze hun lippen stijf op elkaar houden. Alsof zoiets bij Jurgen mogelijk is. Er bungelt altijd wel een joint in zijn mondhoek.’

Joe Jacobs beseftte dat hij door moest vragen. Net als zijn beroemde mediavrouw. Het hoe en het waarom en het wie en het waar, en alle andere vragen die het leven coherent zouden moeten maken. Ze had op weg naar de boomgaard al een flintertje informatie prijsgegeven. Vroeger was ze hovenier in Hackney, waar ze het gazon bijhield en dode bladeren opruimde in Victoria Park. Een stel jongens had haar met een mes bedreigd, omdat ze vanwege de medicijnen knikkende knieën had en een makkelijke prooi vormde.

Alweer dat geklingel.

‘Wat is dat toch?’ vroeg Kitty en ze tuurde over het lange gras.

Joe zag dat haar wervelkolom zich onder de stof van haar jurk aftekende. Toen zijn hoed nogmaals viel, raapte ze hem weer op en veegde hem schoon met haar groengelakte nagels.

‘Hola!’

Kitty riep ‘hola!’ omdat het hoge gras begon te wuiven en er iets van roze en zilver doorheen schemerde. Het kwam op hen af. Iemand baande zich een weg door het gras, en toen het uiteenweek zagen ze Nina staan, in haar kersenbikini en op blote voeten. Ze had Jurgens cadeautje om haar tenen, de zilveren ringen uit India waar kleine belletjes aan hingen.

‘Ik was naar je op zoek.’ Ze staaarde naar haar vader, die Kitty Finch’ hand in de zijne hield. ‘Mama is naar Nice. Ze had gezegd dat ze naar de schoenmaker moest.’

Kitty keek op het horloge dat ze om haar smalle pols droeg.

‘De schoenmakers in Nice zijn op dit uur van de dag gesloten.’

Een drietal grommende honden sprong uit het gras tevoorschijn en cirkelde om hen heen, even later gevolgd door de boer, die tegen de zwetende Engelse dichter zei dat hij zich op privéterrein bevond, waarop het beeldschone Engelse meisje de sjaal van haar hoed trok en aan de fronsende dichter gaf.

‘Hier, veeg jezelf schoon,’ zei ze, en ze vroeg de boer in het Frans om zijn honden bij zich te houden.

Terug in hun vakantievilla liep Joe tussen de cipressen door naar de tuin. Twee weken geleden had hij daar een tafel en stoel neergezet om er te kunnen schrijven, een plekje dat hij ‘zijn werkkamer’ noemde. Niemand mocht hem daar storen, ook niet als hij op zijn stoel in slaap was gevallen. Door het gebladerte heen zag hij Laura op de verbleekte rotan stoel bij het zwembad zitten. Mitchell bracht haar een schaal aardbeien.

Knikkebollend staaide hij naar het echtpaar dat in de zonneshijn de schaal aardbeien verschalkte. Hij voelde zich wegglijden. Wat klonk dat eigenaardig, zichzelf voelen 'weggliden'. Alsof hij ergens in kon glijden. Dat ergens moest dan maar een plekje zijn waar het goed toeven was, zonder enige kwelling of dreiging; aan de eettafel met zijn gezin onder de schaduw van een boom; fotograferend vanuit een gondel in Venetië; in een lege bioscoop waar een film draaide, blikje bier in de hand. Om middernacht in een auto op een bergweg nadat hij net met Kitty Finch naar bed was geweest.

Een bergweg. Middernacht.

Het begon te schemeren en ze zei dat de remmen van de auto mankementen vertoonden, ze zag niks meer, geen hand voor ogen.

Haar zijden jurk gleed van haar schouder toen ze naar voren leunde. Een konijn schoot over de weg en de auto begon te slingeren. Hij zei dat ze haar blik op de weg moest houden, niets anders dan dat, en terwijl hij dat zei kuste ze hem en hield ondertussen haar voet op het gaspedaal. En toen vroeg ze of hij het raam open wilde doen zodat ze de insecten in het bos over en weer kon horen roepen. Hij draaide het raam omlaag en herhaalde dat ze haar blik op de weg moest houden. Hij stak zijn hoofd naar buiten en voelde de koude berglucht in zijn lippen bijten. Ooit woonden er oermensen in dit bos op de berg. Ze wisten dat het verleden in het gesteente en in de bomen leefde en ze wisten dat verlangen hen tot dwaze, idiote, mysterieuze, domme daden dreven.

‘Ja,’ zei Kitty Finch met haar blik strak op de weg. ‘Ik weet wat je denkt. Het leven is alleen de moeite waard omdat we hopen dat het beter wordt en we altijd veilig thuiskomen. Maar jij hebt het geprobeerd en jij bent niet veilig thuisgekomen. Je kwam helemaal niet thuis. Daarom ben ik hier, Jozef. Ik ben naar Frankrijk gekomen om jou voor je eigen gedachten te behoeden.’